

Societatea de Cultură Macedo-Română

2019 – aniversarea a două evenimente istorice pentru românii de la sud de Dunăre

În 2019 se împlinesc 140 de ani de la înființarea în 23 septembrie 1879 (recunoscută apoi, la 15 aprilie 1880 prin Decretul domnesc nr. 1289 semnat de Carol I, Domn al Românilor) a Societății de Cultură Macedo-Română și 114 ani la de la recunoașterea oficială în 9/22 mai 1905 a naționalității române din Imperiul Otoman.

Societatea Cultură Macedo-Română a contribuit, prin activitatea sa, la eforturile depuse de oficialitățile române pentru emiterea Iradelei.

9/22 mai 1905 – semnarea Iradelei de recunoaștere a drepturilor populației românești de la sud de Dunăre, aflate în Imperiul Otoman

Sultanul Abdul Hamid a semnat pe 9/22 mai 1905 și a anunțat în 10 mai 1905 Iradeaua (decretul) prin care se recunoștea în mod oficial și legal ca naționalitate românească cu drepturi civile, comunale, școlare și bisericești, elementul românesc din Macedonia:

„Majestatea sa Imperială, sultanul, care în sentimentele sale de înaltă justiție și îngrijire părintească pentru popoarele sale, își întinde binefacerile și favorurile sale asupra tuturor supușilor săi credincioși, fără deosebire de rasă, nici religione, luând în considerație suplicele supuse, în timpul din urmă, la picioarele tronului imperial de către supușii săi valahi, a binevoit să ordone că, în virtutea drepturilor civile, de care dânșii se bucură cu același titlu ca și ceilalți supuși nemusulmani, comunitățile lor să desemneze pe muhtari (primari) conform cu regulamentele în vigoare; ca, după cum se practică pentru celelalte comunități, membrii valahi să fie deopotrivă admiși, după regulă, în consiliile administrative și ca înlesniri să fie acordate de către autoritățile imperiale pentru profesori numiți de către zisele comunități pentru inspectarea școlilor și îndeplinirea formalităților dictate de legile Imperiului pentru deschiderea noilor stabilimente școlare. Această ordonanță imperială a fost comunicată departamentelor respective pentru executarea ei.“

Referindu-se la promulgarea Iradelei imperiale otomane, Take Ionescu afirma:

„Ținem însă ca naționalitatea românilor din Macedonia să fie păstrată și ca noul regim, oricare ar fi, să dea aromânilor cel puțin ceea ce posedă ei astăzi: garanția că ei vor putea să se cultive în limba lor în toată libertatea.“

Societatea Cultură Macedo-Română – înființare, misiune, activitate

Societatea de Cultură Macedo-Română, continuând Comitetul Macedo-Român constituit la București în anul 1860, cu sprijinul domnitorului Alexandru Ioan Cuza, s-a înființat la 23 septembrie 1879, din inițiativa unor remarcabile personalități politice și culturale ale vremii: Calinic Miclescu –

mitropolit primat, V.A. Urechia, D. Brătianu. I. Ghica, V. Alecsandri, T. Maiorescu. M. Kogălniceanu, D. Bolintineanu și mulți alții.

Conform Statutului și Regulamentului, Societatea de Cultură Macedo-Română are ca scopuri esențiale: răspândirea prin școli a învățământului în limba română, între locuitorii români de peste hotare; înființarea de biblioteci, dotarea cu cărți și tehnologie pentru lectură și informare; editarea de cărți pentru românii de peste hotare; întreținerea unei legături neîntrerupte cu românii de peste hotare, precum și cu toate societățile cultural-naționale din țară, legal constituite.

Societatea, de-a lungul timpului, a avut un rol deosebit în crearea și funcționarea a circa 120 de școli de nivel primar sau liceal, răspândite în țările balcanice, precum și a bisericilor românești. Pentru aceste instituții, Societatea a tipărit și răspândit în mod gratuit manuale, cărți de cult, atât în dialectul aromân, cât și în limba literară.

Societatea de Cultură Macedo-Română își propune să contribuie la conservarea și cultivarea dialectului aromân, a tradițiilor specifice, a culturii aromânilor și la păstrarea unității lor spirituale. Societatea sprijină contactele și legăturile culturale cu aromânii de pretutindeni și cu popoarele în mijlocul cărora trăiesc.

Societatea își propune în mod deosebit păstrarea identității românești prin cunoașterea de către tânăra generație a dialectului, a culturii și tradițiilor aromânești prin școală.